

S. Sayısı : 134

Askerî ceza kanununun 148 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında 1/114, Askerî muhakeme usulü kanununun 3 ve 30 ncu maddelerine bir erfıkra ilâvesi hakkında 1/115 ve Askerî ceza kanununun 47 inci maddesinin değiştirilmesi hakkında 1/154 sayılı kanun lâyihaları ve Millî müdafaa ve Adliye encümenleri mazbataları

Askerî ceza kanununun 148 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa encümeni mazbatası (1/114)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/2255

3 - V - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1632 sayılı Askerî ceza kanununun 148 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 27 - IV - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler

Son senelerde Devletimizin, hukukî, siyasî, iktisadî nizamlarını ve Teşkilâtı esasîye kanunu ile muayyen olan ana vasıflarını bozmak maksadile bilhassa yabancı rejimler lehine olarak ordu içerisinde sistematik şekilde hariçten propagandalar yapılmakta olduğu ve ordu mensubları arasında henüz kemale gelmemiş bir kaç askerî talebe ile tahsil ve tecrübeleri noksan er ve erbaşların bu fikirlere temayül ettirilmiş bulunduğu müşahede edilmiştir.

Devlet kuvvetlerinin en mühim kısmını teşkil eden ordu içinde yapılmak istenilen bu kabîl sui kasdların failleri hakkında icab eden kanunî takibat yapılmış, şiddetle tenkil ve tecziye edilmişlerse de son zamanlarda her memlekette askerler arasında yapılmaya başlanan bu gibi propagandalar hakkında As. Ceza mevzuatında dahi sarîh ve maksadı temine yarar hükümler vazı zaruret halini almış ve nitekim Türk ceza kanununun 141 ve 142 nci maddelerine bu düşüncelere mebni yeni hükümler konmuştur.

Yukarıda izah olunan sebeblerle zaruretlere binaen As. Ceza kanununun 148 nci maddesi teyis edilmiş ve askerliğe ve orduya bu suretle tecavüz eden ve bu askerî suçları işleyen sivillerin de askerî kazaya tâbiyetini temin etmek ve diğer taraftan ordu disiplin ve emniyeti ve mevkiin hususiyetleri göz önünde tutularak bu suçluların adlî âmirinin tayini Genelkurmay Başkanlığına verilmek düşünülmüş ve As. Mh. U. K. nun 3 ve 30 ncu maddelerine o yolda birer fıkra eklenmiştir.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. M. encümeni
Esas No. 1/114
Karar No. 10

16 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

1632 sayılı askerî ceza kanununun 148 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulduğuna dair olup encümenimize haval edilen Başvekâletin 3 Mayıs 1939 tarihli ve 6/2255 sayılı tezkeresi ve bağlı evrak M. M. vekilliginden gönderilen memurları huzurile okundu ve görüşüldü:

Nizam ve intizamın şiddetle hüküm sürmesi lâzımgelen ve Devlet kuvvetlerinin en mühim kısmını teşkil eden ve Devletimizin teşkilâtı esasıye kanunile muayyen olan ana vasıflarını kollamak ve korumak vazifesile muvazzaf olan ordu mensubları arasında bu vasıfları bozmak ve yabancı rejimler lehine ordu içerisinde hariçten propaganda yapmakta olmaları hasebile Türk ceza kanunundaki hükümler gibi askerî ceza kanununa da sarih hükümler vazına bu suretle orduya tecavüz edenlerin askerî kazaya tâbi olması hak-

kımdaki esbabı mucibe yerinde görülmüş ve birinci maddenin ikinci fıkrasında ufak bir değişiklik ile kanun lâyihası encümenimize aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Adliye encümenine vermek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

M. M. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Diyarbakır	Erzurum	Samsun
K. Sevüktekin	Ş. Koçak	
Çankırı	Çorum	Erzurum
Dr. A. Arkan	E. Sabri Akgöl	S. Altuğ
Gümüşane	İstanbul	Kars
Ziya Zarbun	Dr. H. Ş. Erel	H. S. Kızıldoğan
Kars	Malatya	Muğla
Ş. Karacan	O. Koptagel	S. Güney
Samsun		Sinob
Fahri Engin		C. K. İnceraç
Urfa		Yozgad
Ahmed Yazgan		C. Arat

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1632 sayılı askerî ceza kanununun 148 nci maddesini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — 1632 sayılı askerî ceza kanununun 148 nci maddesi aşağıda gösterildiği şekilde değiştirilmiştir :

Madde 148 —

1 - Siyasî maksadla toplananlar, siyasî fırkalara girenler, siyasî nümayiş ve içtimalara ve intihabata iştirak edenler veya her ne suretle olursa olsun bu maksadla şifahi telkinatta bulunanlar ve siyasî makale yazanlar ve bu yolda nutuk söyleyenler beş seneye kadar hapsolünür.

2 - Devletin teşkilâtı esasıye kanunu ile muayyen olan anavasıflarını veya memleketin siyasî, hukukî, iktisadî, içtimaî, askerî her hangi bir nizamını bozmak veya ortadan kaldırmak

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1632 sayılı askerî ceza kanununun 148 nci maddesini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — 1632 sayılı askerî ceza kanununun 148 nci maddesi aşağıda gösterildiği şekilde değiştirilmiştir :

Madde 148 —

1 - Siyasî maksadla toplananlar, siyasî fırkalara girenler, siyasî nümayiş ve içtimalara ve intihabata iştirak edenler veya her ne suretle olursa olsun bu maksadla şifahi telkinatta bulunanlar ve siyasî makale yazanlar ve bu yolda nutuk söyleyenler beş seneye kadar hapsolünür.

2 - Devletin Teşkilâtı esasıye kanunu ile muayyen olan ana vasıflarını veya memleketin siyasî, hukukî, iktisadî, içtimaî, askerî, her hangi bir nizamını bozmak veya ortadan kaldırmak mak-

maksadile bunlar aleyhinde veyahud yabancı rejimler ve komünizm lehinde Ordu içinde veya ordu mensubları ve askerî fabrika ve müesseselerdeki müstahdemler ve işçiler arasında her hangi bir vasıta ile propaganda yapanlar veya propagandaya teşebbüs edenler beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır. Bu yüzden Hükûmete bir zarar gelmişse faili beş seneden az olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

3 - İkinci fıkrada yazılı fiiller seferberlikte yapılmışsa failleri ölüm cezasile cezalandırılır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27 - IV - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	T. F. Sılay	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Faik Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve G. İ. V. V.
Yücel		H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V. ve NA V. V.
Dr. H. Alataş		Muhlis Erkmen
Mu. Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		C. Erçin

sadile bunlar aleyhinde veyahud yabancı rejimler lehinde ordu içinde veya ordu mensubları ve askerî fabrika ve müesseselerdeki müstahdemler ve işçiler arasında her hangi bir vasıta ile propaganda yapanlar veya propagandaya teşebbüs edenler beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır. Bu yüzden Hükûmete bir zarar gelmişse faili beş seneden az olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

3 - İkinci fıkrada yazılı fiiller seferberlikte yapılmışsa failleri ölüm cezasile cezalandırılır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Askerî muhakeme usulü kanununun 3 ve 30 ncu maddelerine birer fıkra ilâvesi hakkında kanun lâiyhası ve Millî Müdafaa encümeni mazbatası (1/115)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi

müdürlüğü

Sayı : 6/2256

3 - V - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1631 sayılı askerî muhakeme usulü kanununun 3 ve 30 ncu maddelerine birer fıkra ilâvesi hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 27 - IV - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı muçibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler

Son senelerde Devletimizin, hukukî siyasi, iktisadî nizamlarını ve Teşkilâtı esasiye kanunu ile

(S. Sayısı : 134)

muayyen olan ana vasıflarını bozmak maksadile bilhassa yabancı rejimler lehine olarak ordu içerisinde sistematik şekilde hariçten propagandalar yapılmakta olduğu ve ordu mensubları arasında henüz kemale gelmemiş bir kaç askerî talebe ile tahsil ve tecrübeleri noksan er ve erbaşların bu fikirlere temayül ettirilmiş bulunduğu müşahede edilmiştir.

Devlet kuvvetlerinin en mühim kısmını teşkil eden ordu içinde yapılmak istenilen bu kabîl sui kasdların faileri hakkında icab eden kanunî takibat yapılmış, şiddetle tenkil ve teeziye edilmişlerse de son zamanlarda her memlekette askerler arasında yapılmaya başlanılan bu gibi propagandalar hakkında As. Ceza mevzuatında dahi sarîh ve maksadı temine yarar hükümler vazî zaruret halini almış ve nitekim Türk ceza kanununun 141 ve 142 nei maddelerine bu düşüncelere mebni yeni hükümler konmuştur.

Yukarıda izah olunan sebeplerle zaruretlere binaen As. Ceza kanununun 148 nei maddesi tevsi edilmiş ve askerliğe ve orduya bu suretle tecavüz eden ve bu askerî suçları işleyen sivillerin de askerî kazaya tâbiyetini temin etmek ve diğer taraftan ordu disiplin ve emniyeti ve mevkiin hususiyetleri göz önünde tutularak bu suçluların adlî âmirinin tayini Genelkurmay Başkanlığına verilmek düşünülmüş ve As. Mh. U. K. nun 3 ve 30 neu maddelerine o yolda birer fıkra eklenmiştir.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. M. encümeni
Esas No. 1/115
Karar No. 11

11 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

1631 sayılı askerî muhakeme usulü kanununun 3 ve 30 neu maddelerine birer fıkra ilâvesi hakkında Millî Müdafaa vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulduğuna dair olup encümenimize havale edilen Başvekâletin 3 mayıs 1939 tarihli ve 6/2256 sayılı tezkeresine bağlı evrak Millî Müdafaa vekillîğinden gönderilen memuru huzurunda okundu ve konuşuldu :

Devletimizin teşkilâtı esasîye kanunu ile muayyen olan ana vasıflarını bozmak maksadile ve yabancı rejimler lehine propaganda yapılmakta olması hasebile askerî muhakeme usulü kanununa sarîh hükümler vazî ve bu suçları işleyen suçluların askerî kazaya tâbi olması ve adlî âmirin tayini Genelkurmay başkanlığına verilmesi husu-

sundaki esbabı mucibe encümenimizce muvafık görülerek kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi veğhile Adliye encümenine verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

M. M. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Diyarbakır	Erzurum	Samsun
K. Sevüktekin	Ş. Koçak	
Çankırı	Gümüşane	İstanbul
Dr. A. Arkan	Ziya Zarbun	Dr. H. Ş. Erel
Kars	Kars	Malatya
H. S. Kızıdoğan	Ş. Karacan	O. Koptagel
Muğla	Samsun	Sinob
S. Güney	F. Engin	C. K. İncedayı
Urfa		Erzurum
Ahmed Yazgan		S. Altuğ
Yozgad		Çorum
C. Arat		E. Sabri Akgöl

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1631 sayılı askerî mahakeme usulü kanununun
3 ve 30 ncu maddelerine birer fıkra ilâvesi hak-
kında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1631 sayılı askerî mahakeme usulü kanununun 3 ncu maddesine aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir :

Askerî ceza kanununun 148 nci maddesinin 2 ve 3 ncu fıkralarında yazılı olan suçlar.

MADDE 2 — Mezkûr kanunun 30 ncu maddesine aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir :

Askerî ceza kanununun 148 nci maddesinde yazılı suçları işleyenlerin mahkemeleri kor. veya muadili veyahud müstakil tümenlerde teşkil edilecek askerî mahkemelerde görülür. Bu mahkemelerden birinin tayini en büyük adli âmire aiddir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden mu-

teberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27 - IV - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	T. F. Sılay	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
F. Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağrah
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve G. İ. V. V.
Yücel		H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V. ve Na. V. V.
Dr. H. Alataş		M. Erkmen
Mu. Mü.	Ti. V.	
A. Çetinkaya	C. Erçin	

Askerî ceza kanununun 47 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa encümeni mazbatası (1/154)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/2681

23 - V - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1632 sayılı askerî ceza kanununun 47 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa ve kiliğine hazırlanan ve İcra Vekillerince 18 - V-1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

1632 sayılı askerî ceza kanununun 47 nci maddesini değiştiren kanun lâyihasının mucib sebepleri

Bütün medenî milletlerce takib edilmekte bulunan Türk ve askerî ceza kanunlarımızın hükümleri arasında yer alan cezaların tecili prensibinde :

Umumî adliye cihazının hedefi cemiyette suçluyu ıslah yolu ile tekrar iade esas olmasına ve kanunların maksad ve gayesini kavramış hâkim ve mahkemelerinin bu işle iştigal eylemekte bulunmasına göre her nasılsa hafif bir suç işleyen mahkûmun karakteri içinde bir tecrübeye tâbi tuulmaması gaye edinilmiş ise de askerî servisin devamı ve disiplinin kemalini istihdaf gayesile tesis edilmiş bulunan askerlik adliyesinde Genel kurmay başkanlığının tekliflerinde işaret edildiği gibi :

1 - İşlemiş oldukları sırf askerî suçlardan dolayı askerî mahkemelerce mahkûm ve cezaları tecil edilen askerî şahıslar pek kısa bir zaman sonra vuku bulacak terhisleri sebebiyle iki cezanın birden

çektirilmesi tehdidinden ve onun şedid akıbetinden kendilerini tamamen masun görmekte ;

2 - Askerî suçları bir daha işlemek vaziyetine düşecek kadar orduda kalamayacağını ve bu âtîfetin tam ve kâmil olarak kendi malı olacağını bilmekte ;

3 - Bunlardan başka askerî ceza kanununun 47 nci maddesindeki ahkâma göre askerî şahıslar tarafından işlenmiş ve fakat Türk ceza kanunundaki cezayı müstelzim bir fiil olmayan suçlardan mahkûmiyet ikinci defa işledikleri fiil askerî ceza kanununda olmayan ve Türk ceza kanununu ihlâl eden her hangi bir umumî suçtan ise bu ikinci mahkûmiyetin teciline mâni olamamakta bulunmasına ;

ve diğer taraftan tecil müessesesi böylece askerî suçlar için bir ıslah çaresi değil bilâkis teşvik edici bir atıfet kaynağı mahiyetinde kalmakta ve askerî mahkemelerce yapılmakta olan tatbikat, firar, itaatsizlik gibi askerî suçlarında tecile tâbi ve ordu zararına takdir mevzuu halinde bırakılması da askerliğin en mühim ve esaslı koruyucusu olan disiplininin kökünden sarsılmaktadır. Asrın bu günkü ordulardan beklediği, istediği çetin servis ve sarsılmaz disiplininin idame ve muhafaza ancak askerî suçları takdir mevzuundan çekmek ve tecil müessesesinin dışında bırakmak suretile kabil olabileceğini göstermekte olması itibarile rızasile orduya intisab eden maaşlı veya ücretli olarak müstahdem askerî şahısların ordu servisini ve disiplininin kökünden sarsan firar, itaatsizlik velhasıl inkiyadı bozan sırf askerî suçları tecilden istisna ile askerî ceza kanununun 47 nci maddesinin değiştirilmesi için vekâletin gütmüş olduğu gaye askerî hizmet ve disiplinin korunmasıdır. Yukarıda da arz ve izah edildiği gibi askerî hizmet ve disiplini korumak için şiddetli hassasiyet gösteren kanun vazırı ayrıca disiplin tecavüzü esasını kabul ettiği ve bu suretle orduda hizmet ve disiplinin temini bakımından en ufak uygunsuz hareketlerde bile âmirlere disiplin cezası vermek hak ve salâhiyetini verdiği halde (bu gün dahi askerî mahkemelerde yapılmakta olduğu gibi) ordu disiplininin kökünden sarsan askerî suçlarda tecil müessesesinin kalkması memleketin müdafaası vazifesini üstüne almış olan ordunun zararına takdir mevzuu bırakılması disiplin esasile de telif edilemez. Esasen bu gün meri olan kabul ettiği cezaî hükümlerle kaçakçılık suçları muamelâtın ve memleketin selâmeti noktasından tecil müessesesi dışarısında bırakılmak suretile istisnalar kabul etmiştir. Bununla beraber tecil esasını kabul eden Türk ceza kanununun 95 nci maddesi; cezası tecil olunan kimsenin muhtelif cezalar için konan muayyen müddetler içinde hapis veya daha ağır bir cezaya mahkûm olmazsa evvelki mahkûmiyet esasen vaki olmamış diyen hükmü 3112 sayılı kanunla değiştirilerek suç vaki olmamış kaydı yerine (infaz edilmiş sayılır) demesile tecilden hâsıl olan gayenin şekli değiştirilmiş ve hatta ferî cezaya (ihraç gibi) mahkûm olmuş ve fakat cezası tecil edilmiş bulunan bir ceza hakkında idarî makamlarca tatbik ve infaz suretleri üzerinde tereddüdü mucib bir vaziyet hâsıl olmasından sırf askerî ceza kanununda yazılı suçlara munhasır olmak üzere tecil müessesesinin kaldırılması gayesile maddede değişiklik yapılmıştır.

M. M. Encümeni mazbaası

T. B. M. M.

M. M. Encümeni

Esas No. 1/154

Karar No. 13

19 - VI - 1939

Yüksek Başkanlığa

1632 sayılı Askerî ceza kanununun 47 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetine Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulduğuna dair olup Encümenimize havale buyurulan Baş-

vekâletin 23 - V - 1939 tarih ve 6/2681 numaralı tezkeresi ve bağlı evrak Millî Müdafaa vekillîğinden gönderilen memurlar huzurunda okundu ve görüşüldü :

Cezaların tecili, mahkûmların ıslahını temin ve tekrar suç işlemelerine mâni olmak gibi ceza-

dan beklenen mühim içtimaî faydaları temin eylemekte olduğundan millî ceza hukukumuzun umumî kaideleri arasında yer almış olan (cezaların tecili) müessesesinin Hükümetin teklifi veçhile Askerî ceza kanununa tevfikan verilecek cezalara tatbik edilmemesi suretile bu kanunun hükümleri arasından tamamen çıkarılması Encümenimizce muvafık görülmemiştir. Esasen cezanın tecili keyfiyeti hâkimin takdirine muallâk bir salâhiyet olmasına nazaran işin mahiyet ve icabına göre bu salâhiyetin istimal edilmemesi dahi mümkün bulunmakta ise de Hükümetçe bu kanunun 47 nci maddesinin tadili hususunda dermeyan olunan mucib sebeblere nazaran ve ordunun inziyatı ve fiillerin mahiyeti bakımından mezkûr kanunun üçüncü babının 3, 4, 5 ve 8 nci fasıllarında yazılı fiillerden dolayı verilecek cezaların tecilden istisna edilmeleri ve yalnız beşinci faslın 84 ve sekizinci faslın 130 ncu maddelerinde yazılı fille-

rin yine mahiyetleri itibarile bu istisnadan hariç tutulması Encümenimizce muvafık görülerek tadilen kabul edilmiş ve bu babda tanzim kılınan kanun lâyihası havalesi mucibince Adliye encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

M. M. E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Diyarbakır	Konya	Samsun
K. Sevüktekin	V. Bilgin	R. Barkın
Çankırı	Çorum	Erzurum
Dr. A. Arkan	E. S. Akgöl	Ş. Koçak
Erzurum	Gümüşane	Kars
A. Akyürek	Z. Zarbun	Ş. Karacan
Malatya	Manisa	Maraş
O. Koptagel	K. N. Duru	H. R. Tankut
Muğla	Samsun	Seyhan
S. Güney	F. Engin	S. Tekelioğlu
Sinob	Urfa	Yozgad
C. K. İncedayn	A. Yazgan	C. Arat

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1632 sayılı askerî ceza kanununun 47 nci maddesini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — Askerî ceza kanununun 47 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Cezaların tecili:

MADDE 47 — Türk ceza kanununun birinci kitabının müstakil faslında yazılı olan cezaların tecili hakkındaki kaideler aşağıdaki hükümler nazara alınmak şartile askerî şahıslar hakkında da tatbik olunur.

A) Askerî mahkemelerden askerî ceza kanununa tevfikan verilecek hükümler tecile tâbi değildir. Ancak 18 yaşını doldurmamış çocuklarla 70 yaşına varmış ihtiyarların mahkûm oldukları hapis cezası bir seneden fazla olmadığı halde Türk ceza kanununun tecile dair hükümleri tatbik olunur.

B) Evvelki mahkûmiyet askerî bir suç için verilmiş bir ceza olur ve bu askerî suç Türk ceza kanunu mucibince cezayı mucib bir fiil

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1632 sayılı askerî ceza kanununun 47 nci maddesini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — Askerî ceza kanununun 47 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Cezaların tecili

MADDE 47 — Türk ceza kanununun birinci kitabının müstakil faslında yazılı olan cezaların tecili hakkındaki kaideler aşağıdaki hükümler nazara alınmak şartile askerî şahıslar hakkında da tatbik olunur:

A - Askerî mahkemelerden askerî ceza kanununun üçüncü babının üç ve dördüncü fasılları ile 84 nci maddesi hariç olmak üzere beşinci ve 130 ncu madde hariç olmak üzere 8 nci fasıllarında yazılı suçlardan dolayı verilen cezalar tecil edilemez. Ancak fiili işlediği zaman on sekiz yaşını doldurmamış çocuklarla hüküm zamanında yetmiş yaşına girmiş olanların mahkûm oldukları bir seneden az hapis cezaları tecil olunabilir.

B - Hükümetin (B) fıkrası aynen kabul edilmiştir.

bulunmazsa ikinci fiilden dolayı Türk ceza kanununu mucibince verilecek cezanın teciline birinci fiil mâni olmaz.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18 - V - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	T. F. Silay	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	Muhlis Erkmen
Mu. Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		C. Erçin

MADDE 2 — Hükümetin ikinci maddesi ay-nen

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi ay-nen

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/114, 1/115, 1/154

Karar No. 52

28 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

1631 sayılı askerî muhakeme usulü kanununun 3 ncü ve 30 ncü maddelerine birer fıkra ilâ-vesi ve 1932 sayılı askerî ceza kanununun 47 nci ve 148 nci maddelerinin değiştirilmesi hak-kında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Mec-lise arzı kararlaştırılan kanun lâyiha-ları ve esbabı mucibeleri Millî Müdafaa encümeninin mazbatalarile birlikte Adliye encü-menine havale edilmekle birleştirilerek Millî Müdafaa vekâleti tarafından gönderilen zevat huzurile tedkik ve mütalea olundu:

Askerî ceza kanununun 47 nci maddesinin de-ğiştirilmesi teklifini havi olan Hükümet lâyihası Askerî ceza kanunundan « cezaların tecili » mües-sesinin kaldırılmasını istihdaf etmektedir. Encü-menimiz, cürmü ve cürümde tekerrürü azaltmak gayesile ceza hukukunun önleyici bir tedbiri ol-mak üzere bütün medenî memleketler ceza kanun-larında yer almış olan böyle mühim bir esas ka-

nundan tamamen çıkarmağı muvafık bulmayarak ancak ordunun intizam ve disiplini ile doğrudan doğruya alâkadar olan cürümlerde tecilin tatbik edilmemesi hakkında Millî Müdafaa encümeni ta-rafından hazırlanan lâyihayı aynen kabul et-miştir.

Aynı kanunun 148 nci maddesi ile Askerî muhakeme usulü kanununun 3 ve 30 ncü madde-lerinin değiştirilmesini mutazammın lâyihalar dahi ordu içinde veya ordu mensubları ve askerî fabrika ve müesseselerdeki müstahdemler ve işçi-ler arasında Devletin teşkilâtı esasiye kanunile muayyen olan ana vasıflarını veya memleketin si-yası, hukukî, iktisadî, içtimâî, askerî, her han-gi bir nizamını bozmak maksadile veya yabancı rejimler lehinde propaganda yapanların askerî mahkemelerce cezalandırılması için askerî ceza kanununun 148 nci maddesine ve askerî ceza muhakeme usulü kanununa birer hüküm ilâvesi teklifinden ibaret olduğu anlaşıldı.

Bu kabîl muzır ve yıkıcı maksad takib eden faaliyetlerin bir memleketin siyasi ve iktisadi hayatı üzerindeki fena tesirleri aşikârdır. Fakat bu mahiyetteki faaliyetlerin, memleketin dahilî ve haricî âsayaşını muhafazaya memur olan ordu veya ordu mensubları arasında irtikâb edilmesi halinde bundan Devletin selâmet ve emniyeti aleyhine doğabilecek neticelerin çok ağır bir tehlike teşkil edeceği de izahtan müstağnidir. Her ne kadar Türk ordusunun, haiz olduğu salâbet ve hamiyetin, üzerine aldığı vazifenin kutsiyeti nisbetinde, her türlü halelden masun bulunduğunu, millî tarihimizi süsleyen şanlı sayfalar göstermekte ise de en temiz mukaddesata bile kötü maksadlarını tevcihten geri kalmıyacak kadar fena yaradılıştan olan bazı kimselerin muzır faaliyetlerini de derpiş ederek bunları daha ağır ceza müeyyideleri önlemenin zarurî ve muvafık olacağı encümenimizce esas itibarile kabul edilmiştir.

Cereyan eden müzakere neticesinde lâyihanın, bu maksad ve gayeleri istihdaf edebilecek olan bazı yıkıcı ve devirici cemiyet ve teşekkülleri ordu içinde vücade getirmek ve bunları sevk ve idare etmek ve millî hissiyatı sarsmak ve zayıflatmak gibi bazı muzır faaliyetleri, şumulü haricinde bıraktığı görülmüştür. Halbuki : Memleket dahilinde içtimaî bir zümrenin diğerleri üzerine tahakkümünü tesis etmeye veya içtimaî bir zümreyi ortadan kaldırmağa veya teessüs etmiş hukukî veya iktisadî veya içtimaî nizamları devirmeğe ve Devletin, Teşkilâtı esasîye kanunile muayyen olan ana vasıflarına muhalif veya millî hissiyatı sarsmağa veya zayıflatmağa matuf cemiyetler tesis, teşkil ve tanzim ve sevkü idare etmek ve bu kabîl cemiyetlere girmek ve dağılmaları emredilmiş olan bu mahiyetteki cemiyetleri sahte isimlerle ve muvazaa şeklinde yeniden teşkil etmek ve bu maksadlar lehinde sadece propagandada bulunmak Türk ceza kanununun (141, 142) nci maddelerile muhtelif derecelerde ağır ceza müeyyideleriyle menedilmiş bulunmaktadır.

Bu itibarla Türk ceza kanununun, iki maddesi içinde, geniş bir ölçüde topladığı bu muzır fiillerden yalnız bir kısmını, noksan bir şekilde Askerî ceza kanununa nakletmek bu lâyiha ile istihdaf edilen gayeyi temin edemeyeceği gibi aynı hükümlerin her iki kanunda değişik ifadelerle yer bulması da, tedvin bakımından doğru görülmeyerek Türk ceza kanununun mezkûr iki maddesine temas eden cürümlerin ordu veya ordu mensubları arasında işlenmesi hali cezayı ağırlaştırıcı bir sebep olmak üzere kabul edilerek bu hareketlerin, ordu içinde veya ordu mensubları arasında işlenmesi halinde cezayı, asıl cezanın yarısı kadar arttırmak ve cürmün seferberlik zamanında işlenmesi ve askerî hizmetlere zarar vermiş olması halleri de ayrıca cezayı ağırlaştırıcı sebep olarak kabul etmek suretile lâyihanın bu esaslara göre kaleme alınması kararlaştırıldığı gibi bu suretle işlenmiş olan cürümlerin ordu üzerinde yaptığı tesirleri ve askerî hizmetlere zarar gelip gelmediğini ve bu zararların mahiyetlerini, askerî mahkemelerin daha iyi takdir edebileceklerini nazarı itibare alan encümenimiz, bu mahiyetteki cürümlerin askerî mahkemelerce görülmesi ve bu mahkemelerden birinin tayininin en büyük adlî âmire aid olacağı esasını da kabul ederek Askerî muhakeme usulü kanununun üçüncü ve otuzuncu maddelerine bu yolda birer hüküm ilâvesini muvafık bulmuş ve bu esaslara göre tanzim edilen lâyihanın Umumî Heyetin tasvibine arzını kararlaştırmıştır.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Rs.	Bu M. M.	Katib
Çorum	Mardin	Rize
Münir Çağul	H. Menemencioğlu	Fuad Sirmen
Kocaeli	Balıkesir	Bingöl
Salâh Yargı	O. Niyazi Burcu	Feridun Fikri
Bursa	Kastamonu	Kayseri
M. B. Pars	Abidin Binkaya	Suad Ürgüplü
Konya	Manisa	Zonguldak
G. Gültekin	Refik İnce	Ş. Devrin

ADLIYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

1632 sayılı askerî ceza kanununun 47 nci ve 148 nci maddelerini değiştiren kanun lâyhası

MADDE 1 — 1632 sayılı askerî ceza kanununun iki maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilerek numaralı hizalarında gösterilen maddeler yerine ikame olunmuştur.

Cezaların tecili:

MADDE 47 — Türk ceza kanununun birinci kitabının müstakil faslında yazılı olan cezaların tecili hakkındaki kaideler aşağıdaki hükümler nazara alınmak şartile askerî şahıslar hakkında da tatbik olunur.

A) Askerî mahkemelerden askerî ceza kanununun üçüncü babının üç ve dördüncü fasılları ile 84 nci maddesi hariç olmak üzere 5 nci ve 130 ncu madde hariç olmak üzere 8 nci fasıllarında yazılı suçlardan dolayı verilen cezalar tecil edilemez. Ancak fiili işlediği zaman 18 yaşını doldurmamış çocuklarla hüküm zamanında 70 yaşına girmiş olanların mahkûm oldukları bir seneden az hapis cezaları tecil olunabilir.

B) Evvelki mahkûmiyet askerî bir suç için verilmiş bir ceza olur ve bu askerî suç Türk ceza kanunu mucibince cezayı mucib bir fiil bulunmazsa ikinci fiilden dolayı Türk ceza kanunu mucibince verilecek cezanın teciline birinci fiil mâni olmaz.

Siyasî maksadla toplananlar, siyasî fırkalara girenler, siyasî makale yazan ve nutuk söyleyenler ve Türk ceza kanununun 141, 142 nci maddelerinde yazılı suçları ordu içinde veya ordu mensubları arasında işleyenler

MADDE 148 —

A) Siyasî maksadla toplananlar, siyasî fırkalara girenler, siyasî nümayiş ve içtimalara ve intihabata iştirak edenler veya her ne suretle olursa olsun bu maksadla şifahî telkinatta bulunanlar ve siyasî makale yazanlar ve bu yolda nutuk söyleyenler beş seneye kadar hapsolünür.

Türk ceza kanununun 141 ve 142 nci maddelerinde yazılı olan cürümleri ordu içinde veya ordu mensubları ve askerî fabrika ve müesseselerdeki müstahdemler veya işçiler arasında işleyenlerin cezaları yarıdan aşağı olmamak üzere arttırılır.

B) Bu cürümler, seferberlik zamanında işlenirse ceza, iki misli olarak hükmolünür.

Eğer bu cürümlerin işlenmesi neticesi olarak askerî hizmetlere zarar gelmiş olursa ceza on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır haptir. Bu zarar ehemmiyetli olursa, fiil daha ağır bir cürüm teşkil etmediği takdirde, müebbet ağır hapis cezası hükmolünür.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ADLİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

1631 sayılı askerî muhakeme usulü kanununun
üçüncü ve otuzuncu maddelerini değiştiren
kanun lâyihası

MADDE 1 — 1631 sayılı askerî muhakeme usulü kanununun 2861 sayılı kanunla değiştirilen üçüncü maddesiyle aynı kanunun 30 ncu maddesi aşağıda gösterildiği şekilde değiştirilmiştir:

Askerî mahkemelerde muhakeme olunacak diğer şahıslar,

MADDE 2 — Aşağıda yazılı suçları işleyenler askerî şahıslardan olmasalar bile askerî mahkemelere verilirler.

Askerî ceza kanununun 63, 64, 81, 93, 94, 95, 100, 101, 102, 124, 125 ve 127 nci maddelerile 148 nci maddenin (B) fıkrasında yazılı suçlar;

B) Umumî mahkemeler bulunmayan harb mmtakalarında işlenen bütün suçlar;

C) Askerî ceza kanununun 155, 157, 158, 159, 160 ve 161 nci maddelerinde yazılı suçlar.

MADDE 30 —

A) Her firkada ve muadili makamlarda, neferden binbaşıya (binbaşı dahil) kadar olan ve muadili bulunan şahısları muhakemeye mezun

lüzumu kadar askerî mahkeme teşekkül eder.

B) Her kolorduda ve muadili makamlarda, neferden miralaya kadar (miralay dahil) olan şahısları muhakemeye mezun lüzumu kadar askerî mahkeme teşekkül eder.

C) Büyük erkânı harbiye reisliği emrinde ve seferberlikte ordularda ve başkumandanlık emrinde, neferden müşüre kadar şahısları muhakemeye mezun, lüzumu kadar askerî mahkeme teşekkül eder.

Askerî ceza kanununun 148 nci maddesinde yazılı suçları işleyenlerin muhakemeleri kor ve ya muadili veyahud müstakil tümenlerde teşkil edilecek askerî mahkemelerde görülür. Bu mahkemelerden birinin tayini en büyük adli âmire aiddir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.